



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De gratia, quæ liberat voluntatem siue virtus est vel non. C

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

operatur. Ideoq; opus Dei tantum est, sicut de virtute iustitiæ Augu. docet super illum locum psalmi, Feci iudicium & iustitiam: ita dicens. Iustitia magna virtus animi est, quam non facit in homine nisi Deus: Ideoq; cum ait propheta ex persona Ecclesiæ, Feci iustitiam: non ipsam virtutem, quã non facit homo, sed opus ei⁹ intelligi voluit: Ecce aperte insinuatur hic, quod iustitia in homine nõ est opus hominis, sed Dei: quod & de aliis virtutibus itidem intelligendum est.

De fide itidem dicit, quod non est ex homine, sed ex Deo tantum.

Nam de gratia fidei Ephesiis scribens Apostolus, similiter fidem nõ ex homine, sed ex Deo tantum esse asserit, inquit, Gratia estis saluati per fidem, & hoc non ex vobis: Dei enim donum est. Quod à sanctis ita exponitur, Hęc scilicet fides, nõ est ex vi naturæ nostræ, quia donum Dei pure est. Ecce & hic aperte traditur, quod fides non est ex libertate arbitrii, siue ex arbitrio volütatis: quod superioribus consonat, vbi dictum est, gratiã preuenientem vel operantem esse virtutem, quæ voluntatem hominis liberat & sanat. Vnde Aug. in li. de spiritu & litera ait, Iustificati sumus non per liberam voluntatem, sed per gratiam Christi: non quod sine voluntate nostra fiat, sed voluntas nostra ostenditur infirma per legem, vt sanet gratia voluntatem, & sana voluntas impleat legem.

De gratia quæ liberat voluntatem: quæ si virtus est, virtus non est ex libero arbitrio, & sic non est motus mentis.

Si igitur gratia, quæ sanat, & liberat voluntatẽ hominis, virtus est vel vna vel plures. cū ipsa gratia nõ sit ex arbitrio voluntatis, sed eam poti⁹ sanet ac præparet, vt bona sit: cõsequitur vt virt⁹ nõ sit ex libero arbitrio: & ita nõ sit motus vel affect⁹ mētis, cū omnis mot⁹ vel affect⁹ mētis sit ex li. ar-

Dd 4 bitrio:

*In 10. 8. con-
sione 26. in
princip. ad
veru hunc
foci iudiciu.*

B
Eph. 2. 6.

*Aug. 1. 9. in
fin. tom. 3.*

Aug. cap. 11. ante mediū l. 2. de bono perseverantia tom. 7. Aug. l. de duab. animab. cap. 12. post mediū, Tomo. 6. Hic aperit ad quid predicta tēdant ut innotesceret an virtus sit motus mentis vel non. Per simile ostendit, & est cōparatio inter tria, & tria.

Qualiter intelligatur cū ex sola gratia dicitur.

bitrio: sed bon⁹ ex gratia est & libero arbitrio, melius vero ex libero arbitrio tantum. Ut n. ait August. in li. retract. Homo sponte & libero arbitrio, cadere potuit, nō etiam resurgere. Idem in lib. de duabus animabus: Animę si libero ad faciendum & non faciendum motu animi careant, si deniq; his abstinendi ab opere suo potestas nulla cōceditur: earum peccatum tenere non possumus. Hic aperte ostenditur, q̄ motus animi siue ad bonum siue ad malum, ex libero arbitrio est. Ideo q̄ si gratia vel virtus motus mentis est, ex libero arbitrio est. Si vero ex libero arbitrio vel ex parte est, iam non solus Deus sine homine eam facit. Propterea quidam non inrudite tradunt, virtutē esse bonā mentis qualitātē siue formam, quę animam informat: & ipsa non est motus vel affectus animi, sed ea liberum arbitrium iuuatur, vt ad bonum moueatur & erigatur: & ita ex virtute & libero arbitrio nascitur bonus motus, vel affectus animi, & exinde bonū opus procedit exterius: sicut pluuia rigatur terra, vt germinet & fructum faciat: nec pluuia est terra, nec germen, nec fructus: nec terra germen vel fructus: nec germen fructus: ita gratis terrę mentis nostrę, i. libero arbitrio voluntatis, infunditur pluuia diuinę benedictionis, id est, inspiratur gratia, quod solus Deus facit, non hominem eo: qua rigatur voluntas hominis, vt germinet & fructificet, id est, sanatur & præparatur vt bonum velit, secundum q̄ dicitur operans: & iuuatur vt bonū faciat, secūdu q̄ dicitur cooperans. Et illa gratia virtus nō incōgrue nominatur, quia voluntatem hominis infirmā sanat & adiuuat.

Ex quo sensu dicuntur ex gratia incipere bona merita, & de qua gratia hoc intelligatur. D

Cum ergo ex gratia dicuntur esse bona merita, & incipere, aut intelligatur gratia gratis dans, id est, De⁹: vel poti⁹ gratia gratis data, quę voluntatē homi-